

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України "Про внесення змін до окремих законів
України (щодо підстав дострокового припинення повноважень членів
державних колегіальних органів)"

1. Обґрунтування необхідності прийняття Закону України

Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про запобігання корупції" щодо відновлення інституційного механізму запобігання корупції" від 15 грудня 2020 року № 1079-IX Закон України "Про запобігання корупції" від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII (далі – Закон № 1700-VII) доповнено статтею 65¹ "Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення", в абзаці першому частини другої якої встановлено, що "особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку". Водночас, згідно з абзацом третім цієї статті Закону № 1700-VII особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, стосовно якої набрало законної сили рішення суду про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, підлягає звільненню з посади в установленому законом порядку.

Наведеним приписам абзацу першого частини другої статті 65¹ Закону № 1700-VII повністю кореспондують положення пункту 3 частини першої статті 84 Закону України "Про державну службу" від 10 грудня 2015 року № 889-VIII, згідно з якими підставою для припинення державної служби у зв'язку із втратою права на державну службу або його обмеженням є набрання законної сили тільки таким рішенням суду, відповідно до якого державного службовця притягнуто до адміністративної відповідальності за пов'язане з корупцією правопорушення та накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

У нормах глави 13-А "Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією" Кодексу України про адміністративні правопорушення (статті 172⁴–172⁸) передбачено застосування додаткового стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік, як правило, тільки у випадках повторного протягом року вчинення особою, зазначеною в пунктах 1, 2 частини першої статті 3 Закону № 1700-VII, таких самих протиправних діянь, за які вона вже притягалася до адміністративної відповідальності згідно з частинами першими зазначених статей Кодексу. Тобто згідно з положеннями Кодексу України про

адміністративні правопорушення не у кожному випадку прийняття постанови, якою особа визнається винною у вчиненні адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, на неї накладається стягнення, що передбачає позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування. У випадках незастосування вказаного додаткового адміністративного стягнення відповідно до положень абзацу першого частини другої статті 65¹ Закону № 1700-VII особа підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

З приводу наведених вище норм законодавства 3 червня 2020 року Національне агентство з питань запобігання корупції видало Роз'яснення № 3 "Щодо порядку дій державних органів після визнання державних службовців судом винними у вчиненні корупційного правопорушення або порушення, пов'язаного з корупцією", в пункті 1 якого йдеться про таке:

"Так, залежно від судового рішення, згідно з яким державного службовця визнано винним у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, він може бути звільнений з державної служби або притягнутий до дисциплінарної відповідальності.

Зокрема, на виконання пунктів 3, 4 частини першої, частини другої статті 84 Закону України «Про державну службу» державний службовець підлягає звільненню з державної служби у разі набрання законної сили:

1. Рішенням суду щодо притягнення державного службовця до адміністративної відповідальності за пов'язане з корупцією правопорушення, яким на особу накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

2. Обвинувальним вироком суду, яким державного службовця визнано винним у вчиненні умисного, зокрема, корупційного злочину (перелік корупційних злочинів визначено у примітці статті 45 Кримінального кодексу України) незалежно від призначення покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, у тому числі у разі звільнення від покарання.

Водночас, особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування (або такою, що прирівнюється до цієї діяльності), підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності на підставі частини другої статті 65 Закону України "Про запобігання корупції".

Варто зазначити, що стосовно державних службовців порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності у зв'язку з вчиненням правопорушення, пов'язаного з корупцією, врегульовано в Розділі VIII Закону України "Про державну службу". Однак, згідно з пунктом 4 частини третьої статті 3 цього

Закону, дія Закону України "Про державну службу" не поширюється на голів та членів державних колегіальних органів.

У свою чергу у законах, які визначають статус, порядок формування і функціонування державних колегіальних органів, питання порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності їх голів і членів у разі вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, у випадках, коли судом не застосовано покарання або не накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, що передбачено абзацом першим частини другої статті 65¹ Закону № 1700-VII, не є врегульованими.

Крім того, норми законів України щодо підстав дострокового припинення повноважень голів та членів державних колегіальних органів також не враховують нещодавно встановлених приписів абзацу третього цієї статті Закону № 1700-VII.

Для врегулювання описаної ситуації неузгодженості правового регулювання та усунення прогалин у механізмі порядку притягнення членів державних колегіальних органів до дисциплінарної відповідальності у разі вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, у випадках, коли судом не застосовано покарання або не накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, існує необхідність в прийнятті даного проєкту Закону.

2. Цілі та завдання прийняття проєкту Закону України

Метою прийняття Закону є приведення норм законів України, які визначають підстави припинення повноважень голів та членів, зокрема таких державних колегіальних органів, на яких не поширюється дія Закону України "Про державну службу", як Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Центральна виборча комісія, Рахункова палата, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей (далі – державні колегіальні органи), з приписами абзаців першого і другого частини другої статті 65¹ Закону № 1700-VII, пункту 3 частини першої статті 84 Закону України "Про державну службу" та статей 172⁴–172⁸ Кодексу України про адміністративні правопорушення, а також усунення наявних прогалин правового регулювання порядку дострокового припинення повноважень голів і членів зазначених державних колегіальних органів.

3. Загальна характеристика та головні положення проєкту Закону

Проєктом Закону передбачено внесення змін до положень частини сьомої статті 8 Закону України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", статті 8 Закону України "Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення", статті 30 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", частини сьомої статті 20 Закону України "Про Рахункову палату", статті 6 Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків", частини четвертої статті 20 Закону України "Про телекомунікації", частини п'ятнадцятої статті 7 Закону України "Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор" щодо приведення підстав для дострокового припинення повноважень голів та членів державних колегіальних органів у разі визнання судом винними у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, у відповідність з приписами абзаців першого і другого частини другої статті 65¹ Закону № 1700-VII, пункту 3 частини першої статті 84 Закону України "Про державну службу" та статей 172⁴–172⁸ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

А саме, у зазначених законах пропонується встановити уніфіковані за змістом положення, що підставою для дострокового припинення повноважень голів та членів державних колегіальних органів є: "набрання законної сили рішенням суду про притягнення до відповідальності за корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, яким на голову або члена відповідного державного колегіального органу накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, а також набрання законної сили рішенням суду про визнання його активів чи активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави".

Крім того, пропонується врегулювати, що у разі набрання законної сили судовим рішенням, відповідно до якого голову або члена державного колегіального органу притягнуто до відповідальності за корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, вони підлягають притягненню до дисциплінарної відповідальності на підставі частини другої статті 65¹ Закону України "Про запобігання корупції" у порядку, визначеному Кодексом законів про працю. Суб'єктами здійснення дисциплінарного провадження щодо голів та членів державних колегіальних органів, які призначаються на посади та їх повноваження на цих посадах припиняються Кабінетом Міністрів України або Президентом України, пропонується визначити Комісію з питань вищого корпусу державної служби, а для голів та членів незалежних державних колегіальних органів, таких як Національна рада України з питань телебачення і

радіомовлення, Центральна виборча комісія, Рахункова палата, – постійні комісії з питань етики (дисципліни), які передбачається утворити з певної кількості членів названих органів.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Нормативно-правову базу в даній сфері правового регулювання становлять закони України "Про запобігання корупції", "Про державну службу", "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг", "Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення", "Про Центральну виборчу комісію", "Про Рахункову палату", "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків", "Про телекомунікації", "Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор", Кодекс України про адміністративні правопорушення, Цивільний процесуальний кодекс України.

Прийняття Закону потребує внесення змін до низки актів Кабінету Міністрів України.

5. Фінансово – економічне обґрунтування

Реалізація проекту Закону не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально – економічних показників та інших наслідків прийняття проекту Закону

Прийняття Закону дозволить привести норми законів України, які визначають підстави припинення повноважень голів та членів державних колегіальних органів, на яких не поширюється дія Закону України "Про державну службу", у відповідність з приписами абзаців першого і другого частини другої статті 65¹ Закону № 1700-VII, пункту 3 частини першої статті 84 Закону України "Про державну службу" та статей 172⁴–172⁸ Кодексу України про адміністративні правопорушення. Також буде забезпечено усунення існуючих прогалин у правовому регулюванні щодо підстав і суб'єктів здійснення дисциплінарного провадження щодо голів та членів державних колегіальних органів, у разі набрання законної сили судовим рішенням, відповідно до якого цих осіб притягнуто до відповідальності за корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Загоруйко Аліна Леонідівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000007115310048648F00
Дійсний до: 29.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 58д9/1-2021/330316 від 26.10.2021

687157